

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v sredo, dne 21. novembra 1934.

Štev. 131.

Nemogoče!

S ponosom more reči o sebi slovenski gospodarski delavec, zlasti pa slovenski trgovec, da je vedno vzgledno izpolnjeval svojo dolžnost do naroda in države. Naj se je nanj apeliralo za to ali ono narodno prireditve, naj se je zahtevala od njega ta ali ona žrtev, vedno je našel apel na slovenskega trgovca dober odziv. Prav tako pa je slovenski trgovec vedno vzorno izpolnjeval svojo dolžnost kot davkoplačevalec. Vsako leto se je zahtevalo od njega več, vedno so prihajale nove dajatve, a vsem tem zahtevam je slovenski trgovec zadostil, pa čeprav je dostikrat moral napeti tudi skrajne sile. In tako je po zaslugi slovenskega davkoplačevalca prejela država iz Slovenije davke skoraj v polnem znesku, do čim so bili v drugih pokrajinah velikanski davčni zaostanki, kakor je že konstatiral minister Mohorič v svojem znamenitem proračunskem govoru. Od 2.700 milijonov davčnih zaostankov je odpadlo na Slovenijo le 399 milijonov, to je približno poldrug odstotek! Ali je sploh mogoče lepši dokaz o vestno izvršeni davčni dolžnosti!

Pri tem pa je treba reči, da se davčna uprava ni niti najmanj potrudila, da bi olajšala slovenskim davkoplačevalcem davčno dolžnost. Predpisi, ki so se izdajali, so naravnost blesteli

da so morali trgovci in gospodarstveniki nastavljeni posebne moči, da so mogli v redcu zadostiti vsem davčnim predpisom. Ne bi bilo čudno, če bi vzklopela pri davkoplačevalcih nejevolja do vlada, ko so morali plačati ljudi, da so se spoznali v davčnih predpisov.

Davčna bremena so rasla, gospodarska stiska pa je bila vedno bolj ostra. Kupna moč ljudi je padala, plače so se nizale, kar je moralo zmanjšati promet in s tem dohodek trgovca. Po vrsti vse gospodarske organizacije so opozarjale odločilne kroge, da je čisto nemogoče, da bi trgovci in pridobitniki zmogli vedno večje javne dajatve, če se jim na drugi strani ne poskrbi vsaj nekaj nadomestila za mazadovanje prometa. Opozarjali so na rastočo konkurenco s privilegiji obdarjenih nabavljalnih združenj, opozarjali na vedno večji obseg nelgalne trgovine, opozarjali na vedno večjo delavnost tvorniških prodajal, opozarjali so na celo vrsto drugih vzrokov, ki so manjšali trgovcu možnost za služka, pa bilo je vse zaman, vse te ovire trgovine so ostale skoraj nezmanjšane, da je umorala začeti trgovina pešati na vsej črti.

V tem propadanju trgovine, ko so tudi rastoče odjave trgovine in obrtov pričale o silni krizi trgovine in obrta, pa je bila lani davčna osnova po vrsti zvišana vsem trgovcem in obrtnikom v prav znatni meri. Soglasno in brez izjeme so tedaj vse naše gospodarske organizacije naglasile, da je skrajna gornja meja znosnosti davčnih bremen že dosežena in da naša gospodarska podjetja ne morejo vzdržati pod silo tako

Vsi opomini, vsa opozorila, vse z dokazi podprte spomenice so bile zaman in z načenjanjem kapitala so morali naši pridobitniki plačati davek od dohodka.

Nato pa je prišla cela vrsta novih davkov in taks, nato so prišla tudi nova samoupravna bremena, nato so bile zvišane še socialne dajatve, gospodarska kriza pa je trajala v nezmanjšanem obsegu. Še nadalje so padli posli, da se je stanje poslabšalo v tej meri, da je bila že lani določena davčna osnova za pridobnino z ozirom na vse te nove težave nekaj absolutno nedosegljivega. In tisoč odjavljenih trgovin, tisoč odjavljenih obrtov je z žalostno zgovornostjo potrjevalo resničnost te trditve. Lok je bil že prenapet in samo še vprašanje kratkega časa je bilo, kdaj da poče.

Takšen je bil položaj, ko se je nakrat začelo govoriti, da bodo kljub vsemu letos davčne osnove za pridobnino silno zvišane in da so v tem pogledu že bila izdana

navodila davčnim upravam. S strahom so zato vsi davkoplačevalci čakali na prvo razgrnitev seznamov o davčni osnovi za pridobnino. Zlasti še, ko je bil sedaj že v veljavi oni famozni § 7 zakona o izpremembah zakona o neposrednih davkih, ki je vpeljal to nemogočo novost, da se je odmerjala davčna osnova za pridobnino od stanovanjske najemnine!

In seznanji so bili razgrnjeni! Bili so mnogo hujski, kakor pa so napovedovali največji črnogledi. Kar za 100 in 200 odstotkov, pa tudi 300 in 400 odstotkov je bila pridobnina višje odmerjena. Ljudje so bili konsternirani in niso mogli verjeti svojim očem. Če so preje bile ocenjene trgovine v Ljubljani z 10 milijoni davčne osnove, so bile sedaj s 30 milijoni! Jokati so začeli ljudje, ker so videli, da je bilo vse njih delo zaman in da bodo morali zaradi prevelike davčne osnove zapreti obrat, ki je bil njih življensko delo.

Obrotniški teden - tudi zadeva trgovstva

Napredek obrta ustvarja tudi napredek trgovine

Pod geslom »Temelj narodnega blagostanja je krepak rokodelski stan« prirede letos slovenski obrtniki in z njimi vred tudi vsi jugoslovanski obrtniki v dneh od 1. do 8. decembra svoj obrtniški teden.

Nihče ne ve tako dobro, kako zelo upravičeno in resnično je geslo obrtniškega tedna, kakor trgovci. Saj je trgovina vedno živela v najožjih stikih z obrtom, saj se včasih niti ne more ločiti, kje se trgovina neha in kje se začne obrt. Zato so vse težave, ki jih je moral premagati trgovec, bile tudi težave obrtnika in zato je vsak uspeh obrtnika imel svoje ugodne posledice tudi v trgovini. Vse to je povzročalo, da sta trgovec in obrtnik živela vedno v največji harmoniji in da je ta postala že pregovorna. Že zaradi te tradicionalne harmonije pa je obrtniški teden tudi zadeva trgovstva, ki hoče tudi svoje strani pripomoči, da bo obrtniški teden čim bolj uspešen.

V sedanjih časih težkih gospodarskih motenj pa je absolutna solidarnost trgovca in obrtnika še zlasti potrebna. Kajti oba najbolj občutita vsako neurejenost v gospodarstvu, oba sta zato najbolj zainteresirana na tem, da pride v našem javnem življenju prava gospodarska politika do veljave. Zlasti s tem ciljem, da pride srednji stan zopet do svojih pravic in da ga tuja velepodjetja ne bodo več uničevala.

Historična naloga našega naroda po doseženem političnem osvobojenju je, da izvede tudi gospodarsko osamosvojitve. Glavna peza vsega dela pri tej veliki nalogi pa pada ravno na trgovino in obrt, kot glavna reprezentanta našega pridobitnega življenja. Strokovno podlago za ustanavljanje tvorniških podjetij daje obrt, kapitalno podlago pa bi morala ustanoviti trgovina. In če te dvojne podlage obrtnik in trgovec ne moreta ustvariti, potem tudi ni gospodarske osamosvojitve, potem tudi ni narodnega blagostanja. Temelj narodnega blagostanja je krepak rokodelski stan v družbi s krepkim trgovskim.

Slovensko trgovstvo bo zato sodelovalo

Avtarkija v občinskem gospodarstvu

Maribor, 21. novembra.

V mariborskem gospodarskem življenju se z neprijetnostjo opazuje, da sili mestna občina s svojo gospodarsko politiko vedno bolj v neko avtarkično smer. Ta usmeritev občinskega gospodarstva se opaža zlasti, odkar so vsi občinski obrati združeni v Mestnih podjetjih. Kljub temu, da se skuša stremenje po čim večji gospodarski osamosvojitvi zastreti, se učinki take občinske gospodarske politike danes že prav občutno kažejo v poslovnem življenju mariborskega mesta.

Nemogoče! Tega ne zmoremo, pa če žrtvujemo tudi vse, je bil soglasen vzklik, ki je šel skozi vse vrste davkoplačevalcev! Nemogoče, ker nihče ne more plačati tega, česar nima. In zato so vsi trgovci, obrtniki, gostilničarji, podjetniki sklenili kot en mož, da bodo na te nemogoče davčne osnove odgovorili s solidarnim in nenavadnim protestom!

Iскreno želimo, da bi bil ta protest pravilno ocenjen in v polni meri upoštevan, ker je to protest v zadnji sili, predno se polasti ljudi obup. Ta zadnja nesreča mora biti preprečena in zato znova apeliramo na odločujoče činitele, da ustrezajo zahtevi gospodarskih organizacij, in da znižajo davčno osnovo na mero, ki dopušča ljudem, da vsaj s skrajnimi žrtvami ohranijo svoja podjetja!

Nemogoče se ne sme zahtevati in niti ne od potrpežljivega našega davkoplačevalca!

pri prireditvi obrtniškega tedna in z vsemi sredstvi, ki so mu na razpolago, delalo za uspeh obrtniškega tedna. Ta teden mora postati teden propagande za domače blago in domače izdelke in pri tej propagandi more trgovstvo naravnost odlično pomagati.

V vseh trgovinah in tudi izložbenih oknih naj bi plakati spominjali ljudi na važnost obrtniškega tedna. V vsakem lokalu naj bi bilo vidno nalepljeno geslo obrtniškega tedna: »Temelj narodnega blagostanja je krepak obrtniški stan!« Tudi izložbena okna trgovin naj bi bila za obrtniški teden primerno opremljena. Po vseh izložbah naj bi se z razstavo domačih izdelkov čim bolj propagiralo geslo: Kupuj domače blago! Naj bi se v vsakem izložbenem oknu opominjali ljudje, da za tuje blago izdan denar manjka domačemu gospodarstvu. Dobro bi tudi bilo, če bi lepo natisnjena gesla v izložbah poudarjala namen obrtniškega tedna.

Tudi v svoji korespondenci naj trgovci opozarjajo na pomen obrtniškega tedna s tem, da nalepljajo na vsako pošiljko in na vsako pismo reklamne kolke s sliko delavnega obrtnika in geslom obrtniškega tedna: Temelj narodnega blagostanja je krepak rokodelski stan. Te kolke dobe trgovci pri glavnem odboru za prireditve obrtniškega tedna po zelo nizki ceni.

Pa tudi vse prireditve obrtniškega tedna naj trgovstvo obišče v čim večjem številu, da tudi s tem manifestira svojo popolno solidarnost z obrtniki. Vse prilike, ki se nudijo, naj izkoristi trgovstvo, da obrtništvu moralno oporo in materialno pomoč.

Obrtniški teden mora tudi po zaslugi trgovstva imeti popoln uspeh, ker to zahteva skupni interes trgovca in obrtnika, ker je od tega odvisna zmaga srednjega stanu.

Obrtniški teden je tudi zadeva trgovstva in s praktičnim delom bo trgovstvo to tudi dokazalo.

prodajalnica elektrotehničnih predmetov, ki je imela nekaj let celo monopol za prodajo žarnic. Iz te prodajalne se je sedaj razvilo samostojno občinsko podjetje, ki vodi v zalogi poleg elektrotehničnega in plinotehničnega materiala tudi ves drugi instalacijski material. Sedaj pa se govori, da nameravajo to prodajalno še razširiti na nekatera druga področja tehnične trgovine. Trgovina Mestnih podjetij je danes najobčutnejša konkurenca zasebne podjetnosti ter ovira, da se tehnična trgovska stroka v Mariboru ne more razvijati. Kakor s trgovino, tako je tudi z elektrotehničnim podjetjem, ki ne izvršuje samo instalacijskih del za mestno občino, temveč tudi za privatnike. Isto tako dela mestna plinarna zasebnim instalacijskim tvrdkam resno konkurenco in prav tako vodovodno podjetje.

Popolnoma se je osamosvojilo mestno avtobusno podjetje. Pravkar je prišlo v promet nekaj popravljenih vozov, ki jih je karoserirala nova delavnica mestnega avtobusnega prometa. Ta delavnica izvršuje tudi vsa monerska popravila. Mestna bencinska črpalka pa občutno konkurira zasebni trgovini avtomobilskega pogonskega materiala.

Tudi na področju tlakovanja se občina osamosvaja. Kljub razpisani licitaciji za asfaltiranje hodnikov na Aleksandrovi cesti opravlja ta dela mestna občina v lastni režiji. Ker se letos asfaltirajo izredno velike ploskve, bi se gotovo dosegla potom licitacije nižja prevzemna vsota pri zasebnih podjetjih. Da so ta podjetja v vsakem pogledu konkurenčna, dokazujejo prejšnje licitacije. L. 1932. je stal kvadratni meter asfalta 95 Din, lani pa že 54— in letos bi bila podjetja gotovo še nižja. Jasno je, da občina, ki ni dosedaj imela nobenega strokovnjaka za asfaltiranje, ne more delati za tako nizko ceno, kakor zasebno podjetje.

Obeta se pa sedaj še ustanovitev centralnih mestnih delavnic, s katerimi bi mestna občina nastopila kot samostojen podjetnik tudi v raznih produktivnih panogah, s katerimi se dosedaj še ni bavila. Te delavnice bi bile gotovo najhujši udarec zlasti za kovinarsko obrtno stroko, ker bi ji odvzele največjega odjemalca, obenem bi pa konkurenčno nastopale na obrtnem trgu s svojimi produkti.

Navedli smo nekaj dokazov, ki osvetljujejo avtarkična stremjenja v komunalnem gospodarstvu. Če so ta stremjenja pravilna in za dvig mariborskega gospodarstva ugodna, je drugo vprašanje. — Dvomljivo je prvič, če bodo komunalna podjetja, ki jih ne vodi zasebna podjetnost, temveč plačano uradništvo, mogla poslovati tako konkurenčno, kakor zasebna. Drugič pa občina z osamosvojitvijo svojega gospodarstva uničuje veliko število zasebnih obratov, ki so spadali med dobre davkoplačevalce in od katerih je živelo mnogo ljudi. Tem obratom se jemlje na ta način eksistenčna možnost in pridnim rokam stalen kruh. Davčna moč pada, brezposelnost bo porastla, ljudje, ki bodo izgubili kruh, padejo v breme javnosti. S svojo avtarkično politiko si bo občina napravila več škode, kakor koristi.

Uvozno blago, ki je zavezano strokovnemu pregledu

Finančni minister je odredil, da se mora vedno strokovno pregledati naslednje uvozno blago: krzno, zdravilne rastline, razne masti, razne smole in katrani, olja za industrijske potrebe, rastlinska olja, sladkor, razne alkoholne pijače, kvas, razne esence, rastlinske in sadne konzerve za jed, steklen papir, material za čiščenje in poliranje, nafta in njeni proizvodi, ceresin pomešan s parafinom, kolomaz, apno, zlitine živega srebra, žveplo, razne soli in soliter, galica, razne kisline, lekarniški proizvodi in zdravila, razne barve, lak in firnež ter umetna gnojila.

Denarstvo

Sodelovanje poštne hranilnice držav Male antante

V praški »Hospodarski politiki« poroča dr. Fischer o dogovorih, ki jih je sklenila gospodarska Mala antanta za olajšanje turističnega prometa v vseh treh državah in ki so bili podpisani dne 26. septembra v Beogradu. Po teh dogovorih vložiti državljani iz države Male antante pri svoji domači poštne hranilnici v domači valuti znesek na čekovni račun poštne hranilnice one države, v katero namerava potovati, nakar prejme hranilno knjižico poštne hranilnice te države. Iz hranilne knjižice morejo nato poljubno dvigniti denar. Da pa bodo ti dogovori tudi veljali, so potrebni še nekateri sporazumi med poštne hranilnicami držav Male antante. Tudi vprašanje transfera še ni čisto urejeno.

Stanje Narodne banke

Izkaz z dne 15. novembra izkazuje te izpremembe (vse številke v milijonih dinarjev):

Zlata in devizna podloga se je povečala za 88 na 1.990,5, in sicer se je povečala zlata za 716 na 181, devizna za 16 na 174,6, dočim je valutna padla za 003 na 018.

Devize, ki ne spadajo v podlogo so se dvignile za 106 na 368, vsota kovanega denarja pa za 252 na 1846.

Posojila so padla za 101 na 1.825,9. — Eskontna so se zmanjšala za 99 na 1.589,6, lombardna pa za 02 na 236,2.

Druge postavke na aktivni strani so se malo izpremenile.

Obtok bankovcev se je zmanjšal za 444 na 4.303,5, dočim pa so obveze na pokaz narasle za 656 na 1.296,9. Obveze z rokom pa so padle za 74 na 762,2; razna pasiva so se povečala za 274 na 269,0.

Skupno kritje se je povečalo od 35,51% na 35,54%, samo zlato pa od 32,41 odstotka na 32,42 odstotka.

*

Po zadnjem izkazu Italijanske banke se je njena zlata podloga zmanjšala od 6.070,5 na 6.017,3 milijonov lir, njena devizna pa od 28,2 na 27,0 milijonov lir. Obtok bankovcev je znašal 13.524,0 milijonov lir.

Novo notranje posojilo v višini 2 milijard lir je razpisala italijanska vlada. Posojilo bo 4odstotno in se izda v državnih bonih loterijske rente, kakor prejšnje posojilo.

Proizvodnja zlata se je v Rusiji po letu 1924, potrojila. Letna proizvodnja zlata znaša sedaj 80.000 kg.

Proti politiki dr. Schachta je nastal v Nemčiji velik odpor in je pod vtisom teh kritik izjavil dr. Schacht na seji ravnateljstva Državne banke, da bo zaradi utrujenosti odstopil.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Javna dela v Združenih državah

V Washingtonu so se končale razprave o novem velikem načrtu javnih del. Ako se izvede, bo veljal 5 do 7 milijard dolarjev. Nadomestil bi do 3 milijarde dolarjev brezposelnih podpor. Ena milijarda bi se porabila za domove, hišice, v katerih bi živeli zaposleni delavci in imeli kos vrta za pridelovanje najpotrebnejših živil. Pol-druga do dve milijardi bi šli za stanovanjske hiše v mestih, da nadomeste nezdrave stanovanjske kasarne. Ostanek vsote bi se porabil za razna javna dela: ceste, mostove, izsuševanja, prekope, pol milijarde za hidroelektrični poskus v Teneški dolini itd. — Za brezposelne se je pričela gradnja 12 vasi za po 100 do 700 družin. Ako se ta poskus obnese, bodo zgradili še več enakih naselbin. Ta veliki načrt naj odpravi nezadovoljnost z ukrepi, ki jih je uvedla New Deal (Nju dil), kakor se imenuje lanski načrt za javna dela.

100 let tverke Ant. Krisper

Med onimi šestimi tverkami, ki so mogle obenem s stoletnico trgovske reprezentance in prve trgovske šole v Ljubljani praznovati tudi stoletnico naše tverke, je tudi daleč znana tverka Ant. Krisper. Prav za prav pa bo mogla tverka v nekaj letih praznovati že svojo 200 letnico, kajti njeni začetki segajo tja nazaj v l. 1750., ko je prišel v Ljubljano Mario Angelo Alborghetti in ustanovil na Mestnem trgu svojo trgovino. Od takrat pa do danes, torej celih 184 let obstoji sedanja Krisperjeva trgovina nepretrgano in skozi vseh 184 let na istem mestu.

V kratkem času je Alborghettijeva trgovina postala ena prvih trgovin Ljubljane in Alborghetti so spadali med najodličnejše meščane Ljubljane. Zato so zavzemali tudi v javnem življenju Ljubljane odlična mesta. Tako je bil sin ustanovitelja tverke, Jožef Alborghetti, ki je l. 1790. po svojem očetu prevzel trgovino, mestni svetnik ter od mesta delegirani član deželne stanovske zastopa. Nadalje je bil predsednik meničnega razsodišča ter stotnik meščanske garde. Znan pa je bil tudi kot človek širokega obzorja, ki je razumel novi čas, ki je nastajal po Napoleonovih dobah. Zato tudi ni skrival svojih simpatij za novo dobo in za pridobitve, ki jih je dala Napoleonova Ilirija. Pri vsem tem delu za javnost pa seveda ni zanemarjal svoje trgovine ter jo znatno razširil. Njegova trgovina s specerijo in mešanim blagom je imela daleč v deželo redne odjemalce, obenem pa je ustanovil tudi veliko komisijsko in spedijsko podjetje, ki so takrat bila v Ljubljani posebno razvita in bila najbolj viden dokaz velikega trgovskega pomena Ljubljane.

Po njegovi smrti je vodila nekaj časa trgovino njegova vdova, ki jo najdemo tudi med podpisniki izjave za ustanovitev l. trgovske šole v Ljubljani ter ki se je v ta namen tudi obvezala na določen letni prispevek za šolo. Z njeno hčerko Jožefino se je poročil dne 19. junija 1832. Anton Krisper ter leta 1834. prevzel Alborghettijevo trgovino na vogalu Spitalske ulice in Glavnega trga.

Ustanovitelj sedanje tverke Anton Krisper je bil rojen dne 6. marca 1805. v Slov. Bistrici kot sin vzornega učitelja Antona Krisperja in Ane Repolust. Na podlagi svojega velikega trgovskega znanja je pridobil stari tverki nov sloves in ko je v letu 1865. umrl, je zapustil tverko, ki je imela trdno podlago in vse možnosti za nadaljni razvoj. Te možnosti sta njegova sinova Jožef in Valentin, ki sta po očetovi smrti prevzela trgovino, tudi dobro izkoristila. Tverka je med tem svoje poslovanje že tako povečala, da je prevzel Jožef oddelek za kolonialno blago in barve, Valentin pa oddelek za galanterijo in drobno blago. Kakor mnogi trgovci v tedanji dobi vedno novih iznajdb in zaradi tega tudi novih industrij, se je tudi Valentin posvetil industriji. V Draždanih je študiral kemijo, nato pa se posvetil papirni industriji in ustanovil tvornico papirja v Radečah, ki jo še danes vodi kot direktor njegov sin Anton.

Po izstopu Valentina iz trgovine je Jožef zopet združil oba oddelka ter znal ustvariti podjetju nov razmah. Začel je izvažati izdelke našega domačega hišnega obrta ter si s tem pridobil za gospodarski napredek dežele trajnih zaslug. Z izvozom glavnikov, ki jih je začel tudi sam izdelovati, z izvozom slamnikov, krtač in podkovnih žebeljev je ustvaril prebivalstvu nov vir zaslužka. Njegove trgovske zveze so segale v Egipt in Levanto in v vseh teh deželah je našel za izdelke našega hišnega obrta odjemalcev.

Pri tem je aktivno sodeloval tudi pri drugih domačih industrijskih in finančnih podjetjih. Tako je bil soudeležen pri papirnici v Vevčah, pri Trboveljski premogokopni družbi, pri svinčenem rudniku v Litiji, pri Ljubljanski eskomptni banki ter pri rudarski družbi v Litiji. Bil je tudi upravni svetnik pri Trgovski delniški družbi na Reki ter bil sploh v središču vsega našega gospodarskega življenja.

Po njegovi smrti dne 8. avgusta l. 1887.

sta prevzela njegovo močno fundirano podjetje njegova sinova Jožef in Ivan. Jožef je že pod očetom posebno deloval za razširjenje kolonialnega oddelka in ga dvignil zlasti s trgovino na debelo v tej meri, da je veliki vagonski promet zahteval l. 1907. ustanovitev l. ljubljanskih javnih skladišč »Ant. Krisper Colonial«. Bilo je to podjetje največjega obsega, ki je bilo daleč znano tudi izven mej Slovenije. L. 1918. je prodal svojo trgovino A. Lillegu, ki je pozneje vodil podjetje dalje v družbi z Josipom Verličem. Od l. 1930. je Josip Verlič edini lastnik starega renomiranega podjetja.

Drugi brat Ivan pa se je z enakim uspehom posvetil oddelku za galanterijo in igrače ter dvignil svoje podjetje do te višine, da je bilo v ponos Ljubljane. Njegov sin Erik Krisper, sedanji šef tverke, je prevzel trgovino l. 1922. in jo vodi v smislu svetlih tradicij svojih prednikov dalje. Kakor so bila vedno osnovna načela tverke Krisper, da mora ustrezati trgovina vsem zahtevam časa, da mora biti čisto v službi svojih odjemalcev, da mora solidnost biti vodilna deviza in da ima uspeh samo vseskozi realna trgovina, tako so ta načela tudi sedaj edino veljavna načela tverke Ant. Krisper. Zato se krog njenih odjemalcev širi in zato se more tverka s ponosom šteti med one trgovine, ki jih vedno počasti s svojim obiskom Nj. Vel. kraljica Marija in drugi člani našega vzvišenega kraljevskega doma.

Da si je ljubljanska trgovina ohranila svoj stari sloves solidne trgovine, je v nemali meri pripomogla tudi tverka Krisper, ki je skozi vse stoletje zvesto čuvala visoke tradicije svojih prednikov. Pri tem pa tudi skrbela, da je bila vedno na višku zahtev časa, kar je tudi na zunaj dokazala s svojimi, dostikrat naravnost senzacionalnimi izložbami.

S ponosom more gledati nazaj na svoje stoletno delo tverka Ant. Krisper, s ponosom pa se tega jubileja spominja tudi ljubljansko trgovstvo in Ljubljana. Saj je tverka Ant. Krisper slovela vedno tudi kot tverka, kjer je našlo polno domačinov mnogo dobrega zaslužka in kjer se namješčenstvo ne menja, ker ima pač pri tverki vse, kar potrebuje. Mnogo nameščencev pa se je tudi osamosvojilo, tudi s pomočjo tverke in ti skrbje, da se širijo lepe tradicije tverke Ant. Krisper še drugod. Svoje socialno mišljenje pa je pokazala tverka Ant. Krisper tudi pri vseh drugih prilikah, zlasti pa pri ustanovitvi zdravilišča na Golniku, ko je plačala polovico kupne vsote.

Spomenik sposobnosti in veljavnosti ljubljanskega trgovstva je stoletnica tverke Ant. Krisper in zato se je spominja ljubljansko trgovstvo s ponosom, Ljubljana pa s hvaležnostjo.

Potrebna knjiga za trgovca je »Stalež šolstva in učiteljstva v Dravski banovini«

o kateri smo že poročali. V tej knjigi je zbran dragocen naslovni material, ki bo dobrodošel vsakemu trgovcu pri propagandi njegovega blaga. Zbrani podatki so absolutno natančni in pravilni, da jih more vsak trgovec s pridom uporabljati. Vse osebe, ki imajo zvezo z našimi šolami, so v knjigi navedene. Poleg tega pa nudi stalež tudi druge koristne podatke. Tako o številu prebivalcev, oddaljenosti od železniške postaje, možnost zvez obstoječe gospodarske in prosvetne ustanove, imena predsednikov občin in župnikov, da so v knjigi vsa imena, ki jih potrebuje trgovec pri propagandi svojega blaga. Ves ta material pa j enajnoviši, kar še zlasti povišuje njegovo vrednost.

»Stalež šolstva in učiteljstva« je poleg tega zelo pregledno urejen, da se vsako ime najde s lahkoto. Obsega 308 strani in velja le 68 Din. Naroča se pri »Banovinski zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani«. Pripominjamo, da je naklada omejena.

Knjigo toplo priporočamo in z njo je ustrezno veliki zahtevi gospodarskega sveta.

Trgovski klub v Beogradu

Na pobudo Saveza trgovskih združenj in Srpskega trgovskega združenja v Beogradu je bil pred kratkim osnovan v Beogradu Trgovski klub, ki ima svoje prostore v Poenkarejevi ulici 7 (v hiši Saveza trgovskih združenj). Beograjski klub je osnovan, da omogoči trgovstvu iz vseh pokrajin, ki prihaja v Beograd po svojih poslih, priti v stik s trgovskimi tovariši iz raznih pokrajin, da se v klubu osredotoči vse, kar trgovec ob svojih poslih v Beogradu potrebuje.

Klub ima lastno restavracijo in kavarno, v katerih dobijo trgovci, ki se nahajajo v Beogradu, dobro hrano in pijačo ceneje, nego v drugih restavracijah. Tu se bodo zbirali trgovski tovariši iz vseh pokrajin države; tu bo prilika, da se bodo med seboj seznanili in navezali medsebojne prijateljske in poslovne stike, kar je važno tako z gospodarskega, pa tudi s stanovsko-organizatoričnega stališča.

Vsi trgovci, ki prihajajo v Beograd, imajo v klubu na razpolago vse domače in tuje liste in dobili bodo vsa potrebna pojasnila.

Naše trgovstvo naj se ob bivanju v Beogradu ustavi vedno v klubu, ki bo zbirališče trgovstva iz vseh pokrajin v državi ob bivanju v Beogradu.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4—6. Selenburgova ul. 3. Telefon št. 22-72.

Važna nova knjiga

Prve dni meseca decembra t. l. izide v založbi tiskarne Merkur v Ljubljani kot poseben zvezek zbirke zakonov in uredb knjižica, ki bo obsegala vse zakonske predpise o zaščiti kmetov in denarnih zavodov. Na to izredno važno knjigo, ki jo priredi sodnik apelac. sodišča, g. dr. Anton Sluhec, opozarjamo že sedaj vse zainteresirane, da si jo morejo pravočasno nabaviti. Cena bo nizka.

Dobave-licitacije

Direkcija drž. rudnika Breza sprejema do 6. decembra ponudbe o dobavi raznih strojev in potrebnih za naprave za rudniške svetilničarje.

Pri Upravi skladišča 1. oddelka Vojnotehničnega zavoda v Sarajevu bodo naslednje licitacije: dne 11. decembra za dobavo 2000 kartonov, dne 12. decembra za dobavo 5000 kg krp, dne 13. decembra pa za dobavo 31.000 m gurt. (Pogoji so na vpogled pri isti upravi.)

Dne 14. decembra bo pri Upravi drž. monopolov v Beogradu ofertna licitacija za dobavo 61.200 kg kromovega kartona.

Uprava drž. zdravilišča za tuberkulozo v Topolšici razpisuje l. pismeno licitacijo za dobavo mesa v času od 1. januarja do 31. marca. Licitacija bo dne 12. decembra ob 11. v pisarni uprave.

Dne 13. decembra bo pri Direkciji drž. železnic v Zagrebu ofertna licitacija za dobavo 4000 kubičnih metrov gramoza.

Pri glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu bodo naslednje ofertne licitacije:

Dne 10. decembra za dobavo 3200 m lanenega platna; dne 11. decembra za dobavo 7000 kg konjske žime in dne 19. decembra za dobavo 2000 rjuh.

(Pogoji so na vpogled pri istem skladišču.)

Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje na dan 10. decembra ob 11. uri prvo pismeno licitacijo za prodajo 17.325 kg škartnega papirja in 2250 kg (90 vreč à 25 kg) starih znamk iz leta 1930. Licitacija bo v ekonomskem odseku poštne direkcije v Ljubljani. 5% kavejco je plačati najkasneje do desetih na dan licitacije. Pogoji v pisarni obč. odseka po Din 10.—.

Dr. Pirčeva sladna kava

ie prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno oiačo za Vas in Vaše otroke. Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitek.

Ob 100 letnici imena tvrdke Ant. Krisper

dajemo v času do 30. novembra t. l.
vsem trgovcem
na vse naše cene poseben popust

ANT. KRISPER LJUBLJANA

MESTNI TRG 26 -- STRITARJEVA ULICA 1-3

5%

Gospodarski svet Male antante

Češkoslovaška vlada je določila termin za predposvetovanja Gospodarskega sveta Male antante na dan 3. decembra. Verjetno je, da bosta ta termin sprejeli Jugoslavija in Rumunija. Na dnevnem redu posvetovanja so zlasti vprašanja o sodelovanju vseh treh držav na kmetijskem polju, o izenačenju čekovnega prava in carinskega postopka ter ureditve statistične službe. Glavno zasedanje sveta bo dne 28. januarja v Pragi.

Zunanja trgovina

Ogrožen je izvoz naših puranov v Anglijo

Uvozna carina na purane je dosedaj znašala v Angliji 1 peni (92 par) za 1 funt (45 dkg). Sedaj pa se dela v Londonu na to, da se ta carina poviša na 3 penije za funt. Če bi se to zgodilo, potem bi znašala carina okoli 3 Din za kg. Prodajna cena za purane pa znaša v Londonu od 6 do 7 penijev. Naši izvozniki plačujejo danes purane po 6 Din za kg žive teže. Če bi se uvedla v Angliji nova zvišana carina, potem se izvoz v Anglijo ne bi več izplačal. S tem bi bilo zlasti težko prizadeto hrvatsko Zagorje, ki je vedno izvažalo velike količine puranov v Anglijo. Ker so dovozi puranov v Anglijo silno veliki, je nevarnost povišanja carin tem večja. Treba bi bilo zato nujno nekaj ukreniti, da se reši naš izvoz puranov v Anglijo.

Sovjetska naročila v Angliji

Moskovska Narodna banka je objavila seznam ruskih naročil v Angliji za september 1934. V tem mesecu so naročila znašala 1,110.418 funtov (lani 330.721), torej trikrat več ko l. 1933. Skupna naročila tekočega leta so dosegla vsoto 7,762.737 (lani 3,157.033) funtov. Za Anglijo je vrednost teh naročil manjša zaradi sirovin, ki jih je sama kupila za te izdelke.

Posamezni predmeti angleškega uvoza so bili letos porazdeljeni naslednje: gumi 2,171.474 (lani 306.503), čaj 839.699 (614.483), kovine (razen železa 1,601.697 (1,188.951), stroji in oprema 1,205.062 (256.010), jeklo in žel. spojine 1,156.390 (288.454) funtov. Izvoz samih strojev pa je celo padel na 723.158 od 1,772.523 lani in 4,970.215 predlanskim, dočim je narasel uvoz železa in jekla spet nad kvoto iz leta 1932.

*

Nemško-jugoslovaška trgovinska zbornica je bila ustanovljena v Berlinu.

I. G. Farben so začele izdelovati sintetični petrolej na debelo. V letu 1937 bi proizvodnja tega petroleja narasla že na 2 milijona ton.

Henry Ford namerava povišati svojo proizvodnjo avtomobilov v letu 1935 na 1 milijon voz. Od leta 1929. ni več izdelal toliko avtomobilov. Pogum Forda je tem bolj občudovanja vreden, ker bo moral večino avtomobilov prodati v Ameriki.

Zakupniki kolodvorskih gostiln na Češkoslovaškem bodo smeli v bodoče točiti samo pivo iz državnih pivovarn.

Iz trgovinskega registra

Izbrisale so se nastopne tvrdke:

Ferdinand Küster, Weinkellerei, trgovina z vinom, Maribor — zaradi prestanka obrata.

M. Naveržnik, trgovina s čevljarstvi potrebščinami, kakor tudi s sirovimi in izdelanimi kožami, Maribor — zaradi opusta obrata.

M. Palouc, trgovina z lesom in deželnimi pridelki, Maribor — zaradi opusta obrata.

Rudolf Smolej, agentura in komisija s papirjem in galanterijskim blagom na debelo, Maribor — zaradi prestanka obrata.

Sebastian Scherrer, izvoz perutnine in divjačine, Maribor — zaradi opusta obrata.

Žitarica Josip Šerec, izvozna in uvozna trgovina z moko, mlevskimi izdelki, žitom in deželnimi pridelki, Maribor — zaradi opusta obrata.

Ivan Živie, stavbno podjetje, Maribor — zaradi končanega konkurza.

Voršič Jožef, trgovina z vinom na debelo, Moravci — zaradi prestanka obrata.

Marko Bauer, trgovina z vinom, Ormož — zaradi smrti imetnika.

Alica Gabrič, trgovina z jajci, perutnino, ribami in divjačino, Ptuj — zaradi prestanka obrata.

J. Kasimir, trgovina s specerijskim blagom, Ptuj — zaradi prestanka obrata.

Josef Werško, trgovina z lesom, vinom in deželnimi pridelki, Rdeči breg — zaradi smrti imetnika.

Alojz Lovrec, trgovina z vinom in sadjem na debelo, Slabšina — zaradi opusta obrata.

F. Schosteritsch, trgovina z mešanim blagom, Št. Vid pri Ptuj — zaradi prestanka obrata.

Doma in po svetu

Kr. namestnika dr. Perović in dr. Stanković sta se na Oplencu poklonila spomniku velikega kralja. Dr. Stanković je položil na grob venec iz čistega srebra, dr. Perović pa manjši venec iz 103 listov iz suhega zlata. Oba venca sta izredno umetniško delo.

Zveza židovskih verskih občin in rabski sinod sta se poklonila v krščanski cerkvi na Oplencu spomniku velikega kralja. Obredne svečanosti za kraljem Aleksandrom so bile odmoljene tudi v sinagogi v Tel-Avivu.

Spominske kolajne s podobo Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja je izdala francoska vlada.

Dr. Ante Kargotić, eden onih Dalmatincev, ki so bili vse življenje vredni strážarji ob Jadranu, je v visoki starosti, izmučen od bolezní, a še vedno nezlomljen, umrl dne 19. t. m. v Splitu. Slava njegovemu spomniku!

V Maribor so prišli novi politični begunci iz Avstrije. Med njimi je tudi nekaj žen, ki hočejo odpotovati s svojimi mož-

mi v Nemčijo, kamor odpelje vse narodno socialistične begunce iz Avstrije nemška ladja, ki pride v kratkem v Sušak.

Čeprav je v Mariboru nastalo več novih podjetij, se vendar ni zmanjšalo število brezposelnih, ker so vsa podjetja racionalizirana in potrebujejo manjše število delavcev. Tako je tvornica v Rušah pri polnem obratu zaposlovala preje 500 delavcev, sedaj po izvedeni racionalizaciji pa potrebuje samo 350 delavcev.

Davčni oddelek finančnega ministrstva razglašča, da bo začel strogo kontrolirati vse tvrdke, ki imajo pravico, da same lepijo kolke na račune. Če bi se našel le en primer, da ni tvrdka izdala kolkovanega računa, bo izdano dovoljenje takoj preklicano.

Zaradi komunistične propagande je bilo pred ogulinskim okrožnim sodiščem obsojenih 22 oseb, dočim je bilo 22 obtoženecv oproščenih.

Velikim poverbam so prišli na sled pri zagrebški občinski upravi. Gre za milijonske povere. Več uradnikov je bilo aretiranih, ki so svoje povere že priznali. Nekateri so izjavili, da bodo povrnili vso povzročeno škodo.

V Kosovki Mitrovici sta bila aretirana blagajnik davčne uprave in njen šef zaradi poverb.

Beograjsko gledališče je uvedlo kuponke knjižice, ki dajejo lastnikom pravico na 40odstotni popust od normalnih gledaliških cen.

Bolgarski general Todorov, eden najbolj znanih bolgarskih generalov, ki se je udeležil že vojne proti Turkom v l. 1878, je umrl.

Pariški »Excelesior« dvomi, da bi Italija izročila Paveliča in Kvaternika, ker so francoski in italijanski juristi raznega mnenja, če je Italija po pogodbi s Francijo obvezana, da izroči politične zločince.

308 avstrijskih občin je že izvolilo nadvojvodo Otona za svojega častnega občana.

Mednarodna aeroplanska razstava je bila prejšnji teden odprta v Parizu.

Stalno zračno zvezo med Kalifornijo in Filipini namerava uvesti washingtonska vlada.

40 bojnih aeroplanov je zgorelo v kitajskem mestu Naučau. To je že drugi tako velik požar bojnih aeroplanov v Naučau.

Latinica se baje v Rusiji ne more uveljaviti in od 180 milijonov prebivalcev uporablja latinico poleg cirilice le 25 milijonov ljudi.

Po pomoti so bile poslani španske pomaranče, zavite v papirje s Hitlerjevo sliko na Angleško, kjer pa ni nihče hotel kupiti teh pomaranč.

500 ljudi je izgubilo življenje v zadnjem tajfunu nad Filipini. Materialna škoda je silno velika in ponekod so bila skoraj vsa drevesa od viharja uničena.

Matuška, znani atentator na železniške vlake, je bil obsojen na smrt, ker so zdravniki izjavili, da je toliko rabsoden, da more odgovarjati za svoj zločin.

Lena Goldfields

Končno je bil po dolgoletnih pogajanjih in sporih sklenjen sporazum med angleško družbo »Lena Goldfields« in sovjetsko

vlado. Sovjetska vlada se obvezuje plačati družbi 3 milijone funtov, kar je samo za pol milijona manj, kakor je družba zahtevala. A plačilo se bo raztegnilo na dolgo dobo 20 let. Delničarji družbe imajo šest tednov časa, da ratificirajo pogodbo, potem bo sovjetska vlada ratificirala v treh dneh. Po pogodbi bo sovjetska vlada prevzela dolgove in zahteve nastavljenecv v Sovjetski uniji v sovjetski valuti, a družba mora urediti zunanje dolgove. Po ratifikaciji bo sovjetska Narodna banka plačala 50 tisoč funtov in ostalo v polletnih obrokih od 1954. leta brez obresti. Sovjetska vlada bo izdala obveznice (sovjetske note), ki bodo prenosne na tretje osebe in se bodo lahko uporabile za plačilo dolgov Lena družbe v inozemstvu.

Radio-Ljubljana

Petek, dne 23. nov.: 11.00: Šolska ura: Ljubljansko polje, pokrajinska oddaja (izvaja osnovno-šolska mladina sv. Peter pri Ljub.) — 12.15: Plošče — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 18.00: Literarna ura (Ljudevit Mrzel) — 18.20: Radijski orkester — 18.20: Sokol — 19.00: Nac. ura: dr. Maksimiljan Vrhovec in grob neznane- ga vojaka — 19.25: Radijski orkester — 19.50: Jedilni list, program za soboto — 20.00: Radijski orkester — 21.00: Mandolinistični kvartet »Erika« — 21.40: Čas, poročila — 22.00: Radijski orkester.

Sobota, dne 24. nov.: 12.15: Plošče — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 18.00: Klasična in moderna diplomacija (Ruda Jurčec) — 18.20: Radijski orkester — 18.50: Francoščina (prof. Prezelj) — 19.20: Nac. ura: Davorin Jenko in Stepan Mitrov Ljubiša — 19.50: Jedilni list, program za nedeljo — 20.00: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 20.20: Arije iz francoskih oper poje ga. Oberwalderjeva — 21.00: Radijski orkester — 21.30: Čas, poročila, Radijski orkester.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Četrtek, dne 22. novembra: Gugalnica. Red B.

Petek, dne 23. novembra: Zaprto.

Sobota, dne 24. novembra ob 15: Bratje Karamazovi. Dijaška predstava. Izven. Cene od 5 do 14 Din.

Nedelja, dne 25. novembra ob 15: Gugalnica. Otroška predstava. Znižane cene od 20 Din navzdol.

Nedelja, dne 25. novembra ob 20: Waterloo. Premiera. Izven.

Opera, začetek ob 20.

Četrtek, dne 22. novembra: Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron, opereta. Red Četrtek.

Petek, dne 23. novembra: Carmen. Gostovanje francoskega tenorista Andree Burdina. Izven.

Sobota, dne 24. novembra. Izgubljeni valček. Opereta. Premiera. Izven.

Nedelja, dne 22. nov. ob 15: Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron. Izven. Cene od 36 Din navzdol.

Nedelja, dne 25. novembra ob 20: Traviata. Izven. Cene od 36 Din navzdol.